GUTENBERG

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja | N:o 31 (7) | Finska Typografförbundets organ

Heinäkuu 1 Juli	Tilaushinta — Prenumerationspris Koko vuosikerta — Helt år . . . . 3 m. Irtonaisnumero — Lösnummer à 30 p.	Toimitus — Redaktion V. Blomqvist O. A. Nyman Vastaava — Ansvarig	Ilmoitushinta — Annonspris Petiiti-riviltä . . . . . / Per petitrad . . . . . 25 p.	7:s vuosikerta 1899 7:de årgången

Suomen Kirjaltajaliitto. Finska Typografförbundet.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Osastojen Toimikuntia kehoitetaan liittohallitukselle heti ilmoittamaan jos työnpuutetta syntyy paikkakunnalla sanomalehtien lakkautuksen johdosta.

Liittohallituksen päätöksen mukaisesti tulee Liiton ensimmäinen liittokokous pidettäväksi Helsingissä 17, 18 ja 19 p:nä ensitulevaa Elokuuta, paikalla josta myöhemmin ilmoitetaan.

Liittokokouksen edustajavaali on toimitettava osastoissa hyvissä ajoin ja vaalin tuloksesta on liittohallitukselle ilmoitettava viimeistään Heinäkuun kuluessa.

Osastojen edustajat saavat vapaan matkan ja viisi markkaa päivältä niin kauan kuin heidän täytyy olla poissa työstään kokouksen johdosta. Nämät kulut suoritetaan Liiton Edustajarahastosta. Katso Liiton sääntöjä §§ 23—30.

Osaston toimikunnan liittokokouksen edustajille antamaan valtakirjaan on merkittävä niitten äänioikeutettujen jäsenten luku joita edustaja kokouksessa edustaa ja tarkasti katsottava että numerot osottavat todellisesti äänivaltaisten jäsenten luvun.

Äänivaltaiset ovat ne jäsenet jotka ovat yhtyneet Liittoon viimeistään 1 p:nä Elokuuta 1899 ja joilla ei samana päivänä ole enemmän kuin kolme kuukautta jäsenmaksuja suorittamatta.

Esiintulleesta syystä ilmoitetaan että osasto jonka jäsenluku on 15 alempi on oikeutettu lähettämään yhden edustajan liittokokoukseen ja on edustaja oikeutettu nauttimaan säännöissä mainittuja korvauksia matkasta ja ajan hukasta.

Vähentääkseen Liiton rahastonhoitajan työtä pyydetään että 2:sen neljänneksen tilit liittokokouksen johdosta lähetettäisiin jos mahdollista ennen säännöissä mainittua aikaa.

Osastojen asiamiehiä kuin myös painojen ylöskantomiehiä kehoitetaan kehoittamaan jäseniä suorittamaan jäsenmaksujansa viimekuluneelta neljännekseltä että kaikilla olisi äänestysoikeus liittokokouksessa.

Listat avunkeräystä varten tanskalaisille työmiehille ovat takaisin lähetettävät vaikka niihin ei merkittäisikään varoja.

Oulun osastossa on asiamieheksi valittu hra *K. F. Lepisto,* osote: „Kalevan“ kirjapaino, Iso-Uusikatu 5.

Edustajiksi liittokokoukseen on, liittohallitukselle tehtyjen ilmoitusten mukaisesti, valittu:

Viipurin osastosta hrat *O. Räisänen* ja *J. Tolvanen;* sekä

Kristiinan osastosta: hra *F. Ahlroos.*

Joensuun Kirjaltajaklubi on hyväksytty osastoksi Liittoon.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Afdelningsstyrelse bör genast göra anmälan hos förbundsstyrelsen om arbetslöshet blir rådande å orten till följd af tidningarnas indragning.

Enligt förbundsstyrelsens beslut kommer Förbundets första förbundsmöte att hållas i Helsingfors den 17, 18 och 19 instundande Augusti å ställe hvilket framdeles tillkännagifves.

Val af ombud till förbundsmötet bör företagas inom afdelningarna i god tid och resultatet af valet bör insändas till förbundsstyrelsen senast inom utgången af Juli månad.

Afdelningarnes ombud åtnjuta fri resa och fem mark i dagtraktamente, så länge de måste vara frånvarande från sitt arbete för att fullgöra sitt uppdrag. Dessa kostnader bestridas ur Representationsfonden. Se förbundets stadgar §§ 23—30.

Å den af afdelningsstyrelse för ombud utfärdade fullmakten torde angifvas det antal röstberättigade medlemmar, hvars rösträtt ombudet vid mötet kommer att utöfva, och bör tillses att de upptagna siffrorna exakt angifva de verkligt röstberättigade.

Röstberättigade äro alla som vunnit inträde i förbundet senast den 1 Aug. 1899 och som samma dag ej resterade för mer än 3 månaders afgifter.

Af förekommen anledning meddelas att afdelning, hvars medlemsantal understiger 15, äger rätt att sända en representant till förbundsmötet, och åtnjuter representanten den i stadgarne bestämda ersättningen för resa samt dagtraktamente.

För att underlätta förbundskassörens arbete anhålles att 2:a kvartalets redovisning med anledning af förbundsmötet insändes om möjligt före den tid stadgarne förutsätta.

Till ombud i Uleåborgs afdelning har utsetts hr *K. F. Lepisto,* adr.: „Kalevas“ tryckeri, Stora Nygatan 5.

Afdelningsombuden och tryckeriernas uppbördsmän bedes uppmana medlemmarne att erlägga sina medlemsafgifter för det gångna kvartalet för att erhålla rösträtt vid förbundsmötet.

Samtliga listor för insamlandet af medel åt danska arbetarene böra återsändas oberoende deraf om å desamma antecknats bidrag eller icke.

Enligt till förbundsstyrelsen anlända meddelanden har till ombud vid förbundsmötet utsetts:

I Viborgs afdelning hrr *O. Räisänen* och *J. Tolvanen*; samt

I Kristinestads afdelning hrr *F. Ahlroos.*

Joensuu Typografklubb är godkänd till afdelning i Förbundet.

Förbundsstyrelsen.

Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: Karell, Arthur, p., t, $^{10}/_{7}$ 73. — Nyholm, Josef Alfred, p., t., $^{10}/_{11}$ 74. — Lundén, Hjalmar, l.-opp., s.-elev, $^{7}/_{12}$ 79. — Penttinen, Arthur V., l.-opp., s.-elev, $^{15}/_{6}$ 77. — Lindholm, Johan Fredrik, l.-opp., s.-elev, $^{2}/_{5}$ 79. — Lindman, Frans Richard, p.-opp., t.-elev, $^{7}/_{2}$ 78. — Leinonen, Ida, l.-opp., s.-elev, $^{18}/_{12}$ 78. — Virtanen, Maria, l.-opp., s.-elev, $^{31}/_{8}$ 79.

Viipurin osastosta: — Från Viborgs afdelning: Siikanen, Karl Johan, l., s., $^{21}/_{2}$ 51. — Juselius, Gustaf Adolf, $^{27}/_{4}$ 70. — Toivanen, August, p., t., $^{3}/_{5}$ 68. — Vento, Juho, l., s., $^{3}/_{9}$ 74. — Korhonen, Juho, p.-opp., t.-elev, $^{7}/_{1}$ 77. — Kukkola, Johan Edvard, p., t., $^{17}/_{10}$ 75. — Karlsson, Karl Fredrik, p.-opp., t.-elev, $^{28}/_{8}$ 80.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: Bärlund, August Viktor, l., s., $^{10}/_{3}$ 65. — Laaksonen, Johan Ferdinand, l., s., $^{16}/_{3}$ 62. — Ekman, Johan Leopold, p., t., $^{23}/_{12}$ 64. — Nygren, Karl Johan, p., t., $^{13}/_{4}$ 69. — Andersson, Josef, p., t., $^{25}/_{3}$ 55. — Johansson, Frans Hjalmar, p., t., $^{20}/_{11}$ 78. — Suvanto, Edmund Lukas, p.-opp., t.-elev, $^{18}/_{10}$ 80. — Häggroth, Allan Richard, l.-opp., s.-elev, $^{23}/_{2}$ 81.

Joensuun osastosta: — Från Joensuu afdelning: Paldan, Heikki Juho, faktori, faktor, $^{11}/_{3}$ 50. — Komulainen, Kustaa, l., s., $^{26}/_{9}$ 73. — Paasonen, Kaarlo Juho, l., s., $^{10}/_{11}$ 73. — Koponen, August, p., t., $^{29}/_{9}$ 69. — Rusanen, Kaarlo V., l.-opp., s.-elev, $^{24}/_{8}$ 80.

Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: 993. Flink, Viktor William. — 994. Ekberg, Karl Oskar. — 995. Dittmann, Otto. — 996. Törnroos, Reinhold Ferdinand. — 997. Lunden, Karl Oskar.

Hämeenlinnan osastosta: — Från Tavastehus afdelning: 998. Andelin, Väinö. — 999. Boman, August Alexander. — 1000. Itkonen, Antti Hugo. — 1001. Johansson, Viktor Erlander. — 1002. Kurikka, August. — 1003. Laurén, Kusti. — 1004. Lehtonen, Hjalmar. — 1005. Leinonen, Antti Vilho. — 1006. Lund, Karl Fredrik. — 1007. Lybeck, Bernhard.

Kotkan osastosta: — Från Kotka afdelning: 1008. Nordgren, Alexander Filemon.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: 1009. Nieminen, August Aleksander.

Muuttaneita jäseniä. Afflyttande medlemmar.

610. Torniainen, A., Vaasasta Viipuriin, från Vasa till Viborg. — 42. Moilanen, E., Helsingistä Vaasaan, från Helsingfors till Vasa. — 974. Hautala, A., Turusta Kotkaan, från Åbo till Kotka. — 926. Lagström, J. O., 990. Lindfors, A. K., Turusta, ei tiedetä minne, från Åbo, vistelsen obekant, 960. Nyström, O. J. R., Turusta Kristiinaan, från Abo till Kristinestad.

Eronneita jäseniä. Utgående medlemmar.

937. Schlemme, H., matkustanut ulkomaille, rest till utlandet. — 934. Nyström, J., omasta pyynnöstä, på egen begäran. — 759. Lindqvist, K. K., samoin, dito.

Liittohallituksen kokoukset.

13 p:nä kesäk. Saapuvilla kaikki jäsenet paitsi hra Ahlstedt joka oli poissa ilmoitetulla esteellä. Käsiteltiin erityisiä liittokokousta koskevia asioita Käsiteltiin liittokokoukseen lykättyjä kysymyksiä. Sitäpaitse käsiteltiin juoksevia asioita.

21 p:nä kesäk. Saapuvilla kaikki jäsenet paitsi hra Ahlstedt. Käsiteltiin Helsingin osaston ehdotukset avunkeräyksestä tanskalaisille työmiehille sekä Vararahaston kartuttamisesta. Merkittiin osastoilta liittokokousta varten saapuneet kysymykset. Käsiteltiin juoksevia asioita.

30 p. kesäk. Saapuvilla kaikki jäsenet paitsi hra Ahlstedt. Tarkastettiin ja hyväksyttiin Joensuun Kirjaltajaklubin säännöt. Esitettiin Tanskan Kirjaltajaliiton kirjelmä koskeva avunkeräystä tanskalaisille työmiehille.

Förbundsstyrelsens sammanträden.

Den 13 juni. Närvarande samtliga medlemmar utom hr Ahlstedt, hvilken anmält förfall. Behandlades ärenden rörande förbundsmötet. Behandlades till förbundsmötet bordlagda frågor. Dessutom behandlades löpande ärenden.

Den 21 juni. Närvarande samtliga medlemmar utom hr Ahlstedt. Behandlades Helsingfors afdelnings förslag om insamling af medel åt danska arbetarene samt frågan om Reservfondens förökande. Antecknades af afdelningarne till förbundsmötet insända frågor. Dessutom behandlades löpande ärenden.

Den 30 juni. Närvarande samtliga medlemmar utom hr Ahlstedt. Granskades och godkändes Joensuu Typografklubbs stadgar. Föredrogs skrifvelse från Danska Typografförbundet ang. insamlingar för de danska arbetarene.

Reservfonden. — Vararahasto.

Influtna medel. — Kertyneitä varoja.

Simelii arfv. tr. — Simeliuksen p. kirjap.	16: 60.
Finsk Tidskr. tr. — Finsk tidskriftin kirjap.	11: 10.
U. Suometars sätt. — U. Suomettaren lat.	9: 80.
Kirjapaino „Gutenberg“ Boktryckeri ·····	7: 50.
Päivälehtis tr. — Päivälehden kirjap. ····	5: 30.
F. Litt. Sällsk. tr. — S. Kirj. Seur. kirjap.	4: 30.
Nya Pressens tr. — Nya Pressenin kirjap.	3: 52.
Pettersson & C:s tr. — Pettersson ja Kp.	2: 60.
Weilin & Göös' sätt. — Weilin ja Göös'in lat.	1: 28.
Hufvudstadsbl. civ.s. — Hufvudstadsbl. siv.l.	1: 08.
Lilius & Hertzbergs tryckeri, kirjapaino··	1: 05.
Central tr. — Centraalipainosta ·····	1: 05.
Senatens tr. — Senaatin kirjap. ·····	—: 35.
Saltzensteins tr. — Saltzensteinin k:p. ···	—: 22.
Tilgmans tryckeri. — Tilgmannin paino. ·	—: —.
Hufvudstadsbl. sätt. — Hufvudstadsbl. lat.	—: —.
Summa	65: 75.

1/7 99. *A. K.*

Paikanvälitystoimisto.

Toimiston johtajan, hra A. J. Jakobssonin, osote on Annankatu 24, 2:n kerros. Tavataan 4—5 j. p. p.

Platsförmedlingsbyrån.

Föreståndarens, hr A. J. Jakobssons, adress är Annegatan 24, 1 tr. upp. Träffas från 4—5 e. m.

Tillkännagifvande.

Alla till Gutenberg ämnade såväl svenska som finska uppsatser m. m. böra härefter adresseras till O. A. Nyman, Gräsviksgatan 10.

Redaktionen.

Kartuttakaa liiton vararahastoa!

Tällainen huomautus on säännöllisesti lihavilla kirjaimilla esiintynyt Gutenbergissa. Ja onhan se jo useasti ollut puheenakin. Vaan kuitenkaan tähän astiseen tulokseen nähden ei siihen ole kiinnitetty suurtakaan huomiota. Nykyään vallitseviin olosuhteisiin nähden pitäisi kaikilla kirjaltajilla olla selvillä, että se on juuri tämä rahasto, joka on meidän tärkein tukemme, kun sorron ja rajattoman likakilpailun itsekäs esiintyminen koettaa polkea meidät jalkoihinsa. Ajatelkaamme, että se on ainoastaan tämä rahasto, joka on tuottava kunnioitusta meidän tarpeen pakottamille vaatimuksillemme.

Mitä suurempi vararahasto meillä on tukenamme, sitä varmemmat saatamme olla yrityksemme onnistumisesta. Välttämätöntä on siis, että kaikki, jotka kutsuvat itseänsä kirjaltajaksi, tämän vuoden aikana uhraavat tähän rahastoon niin suuren osan, kuin he luulevat itseltään riittävän.

Toveri! Älä kitsastele tässä uhrauksillasi! Älä myöskään ajattele, että olet tekemisissä tuollaisen päivänpaahtaman „maantienritarin“ kanssa, jollenka heität 10 tahi 25 pennisen, päästäksesi hänestä eroon. Ei! Tässä on kysymys rahastosta, johonka meidän toimeentulomme kokonaan perustuu.

Tämä tuntunee useammilta nykyisinä aikoina kovin raskauttavalta, vaan jos *lujaa tahtoa* ei puutu, niin käy se helposti päinsä.

Kuten tunnettu, on meillä tätä nykyä työnalaisena koko maatamme käsittävä ehdotus palkaustariffiksi. Tämä on yritys, joka tulee asettamaan rajan sille tätä nykyä erittäinkin maaseudulla vallitsevalle nälkäpalkkausjärjestelmälle. Jos me luulemme, että tämä kaikki savutetaan ainoastaan vapaaehtoisuuden ja hyväntahtoisuuden kustannuksella, niin erehdymme. Ei! Esimerkit niin ulko- kuin kotimaassa ovat päivänselvästi osottaneet, että tämä kaipaa mahtia. Ja kuinka me voimme luoda tämän mahdin? Yhteiskuntamme nykyisellä kannalla ollen, käsitetään mahdilla samaa kuin *rahaa*. Ilman rahaa ei mitkään yritykset ota menestyäkseen. Ilman rahaa emme mekään saavuta tyydyttävää tulosta yrityksellemme.

Täkäl. kirjaltajayhdistyksen viime kuukauskokouksessa oli kysymys liiton vararahaston kartuttamisesta puheena. Yleisenä mielipiteenä lausuttiin, että kunkin kirjaltajan velvollisuus olisi tämän vuoden aikana luovuttaa vararahastoon *vähintäin yksi markka kuukaudessa*. Tämä kysymys jätettiin liittohallituksen toimenpiteiksi. Koska kysymys luultavasti tulee ratkaistavaksi vasta ylimääräisessä liittokokouksessa, olemme katsoneet tarpeelliseksi esittää kunkin kirjaltajan „omantunnon“ asiaksi, että he jo tästä hetkestä lähtien vapaaehtoisesti tämän vuoden aikana luovuttaisivat vararahastoon niin suuren summan, kuin *luja tahto* myöntää. Erityisesti kehoitamme me liitto-osastojen johtokuntia sekä kirjapainojen ylöskantomiehiä ahkerasti agiteeraamaan asian eteen.

Omana mielipiteenä ehdotamme myöskin me

että jokainen kirjaltaja tämän vuoden aikana uhraa vähintäin yhden markan kuukaudessa liiton vararahaston kartuttamiseksi.

Föröken förbundets reservfond!

En sådan påminnelse har regelbundet med fet stil förekommit i Gutenberg. Och har detta äfven ofta varit till tals. Som resultatet utvisar, har därpå dock ej härintills fästs nämnvärdt afseende. I anseende till nuvarande förhållanden, borde en hvar typograf ha kunskap om, att det just är denna fond, som är vårt viktigaste stöd, när förtryckets och den vilda smutskonkurrensens egoistiska framfart vill förskrossa oss under sina fötter. Låtom oss tänka, att det är endast denna fond, som skall injaga nödig respekt för våra af behofvet påkallade fordringar.

Ju högre reservfond vi ha att stöda oss vid, desto säkrare kunna vi vara om vårt företags lyckliga framgång. Oundvikligt är således att alla, hvilka bära namnet typograf, under detta år uppoffra till denna fond så stor del, som de tro sig kunna undvara.

Kamrat! Låt ej detta bidrag vara litet! Tro ej, att du har att tagas med en luggsliten „landsvägsriddare“, åt hvilken du kastar 10 eller 25 penni, för att slippa af med. Nej! Här är fråga om en fond, på hvilken hela vårt existensvilkor grundar sig.

Detta kännes möjligtvis för de flesta i nutida förhållanden alltför betungande. Men såvidt *god vilja* ej fattas, kommer detta att falla sig lätt.

Som en hvar vet, ha vi för närvarande under arbete ett förslag till hela landet omfattande lönetariff. Detta är ett reformföretag, som kommer att lägga en gräns till dessa för närvarande existerande svältlöneförhållanden, synnerligast på landsorten. Om vi tro, att allt detta kommer att försiggå blott på humanitetens och frivillighetens bekostnad, så misstaga vi oss. Nej! Exemplen såväl i ut- som hemlanlandet ha tillräckligt klart utvisat, att detta tarfvar makt. Och huru kunna vi skapa denna makt? Under nuvarande samhällsförhållanden förstås med makt samma som *penningar*. Utan penningar kunna inga företag genomdrifvas. Utan penningar kunna ej heller vi lyckas i vårt företag.

Vid härvarande typografförenings sista månadsmöte var frågan om reservfondens förstärkande till tals. Åsikterna utmynnade sig hufvudsakligast därvid, att hvar och en typograf under detta år borde uppoffra *minst en mark i månaden* till reservfondens förstärkande. För vidare utredning af frågan, hänsköts den till förbundsstyrelsen. Då beslut i frågan troligtvis ej kommer att fattas förrän vid förbundsmötet, ha vi ansett nödigt att redan från denna stund lägga alla typografer på hjärtat, att på frivillighetens väg under detta år göra en så stor uppoffring till reservfondens förstärkande, som de med *god vilja* tro sig kunna förmå. Särskildt anmoda vi resp. afdelningars bestyrelser och de skilda tryckeriers uppbördsmän ifrigt agitera för saken.

Som vår åsikt föreslå äfven vi

att en hvar typograf under detta år uppoffrar minst en mark i månaden till reservfondens förstärkande.

Pääkaupungin-pakinoita.

Hyökkäykset 1, 2, 3 uutta tariffiehdotusta vastaan.

„Typografbladet“, joka säännöllisesti aina on asettunut vastustavalle kannalle organisatsionimme rientoihin nähden, on nytkin aatteillensa uskollisena ryhtynyt selvittelemään niitä „suunnattoman korkeita“ vaatimuksia, joita muka tariffiehdotuksessa esiintyy.

Lehden mielestä ei meidän pitäisi pienimmässäkään määrässä kohottaa palkkoja Helsingissä, vaan olisi tariffi laadittava ainoastaan maaseutua varten, pitäen Helsingin hintoja perusteena.

„Typografbladet“ ei lainkaan kiinnitä huomiotaan siihen, missä määrin elinsuhteet yleensä ovat kohonneet niiltä ajoilta, jolloinka nykyinen Helsingin tariffi otettiin käytäntöön. Ken totuudelle hiukankin antaa sijaa, täytynee myöntää, että elinsuhteet täällä ovat kohonneet ainakin 50 prosentilla. Yksinään huoneetkin, joita ennen saatiin 25 markalla, ovat nykyään kohonneet 40 markkaan, eikä enää tahdo saada silläkään, vaan merkit osottavat aina yhä vaan kohoamista.

Verraten nykyistä kallista aikaa tähän tariffiehdotukseen, on pysyvä kumoamattomana totuutena, että se perushinta, jonka liittohallitus on ehdottanut, sekä johonka meidän palkkamme pääasiallisesti perustuu, on liian alhainen, sillä se tekee ainoastaan *15 prosentin* korotuksen Helsingin nykyiseen perushintaan nähden.

Esimerkin tariffiehdotuksen „päättömyydestä“ löytää lehti siinä, että työ, joka sanomalehdissä tehdään k:lo 12—2 yöllä, tuottaisi jo muka hyvän palkan koko päivän vaivoista. Missä määrin tässä on liioittelua, jääköön lehden omaksi asiaksi. Typografbladet ei näy käsittävän sitä, että se mielivaltaisuus, jota sanomalehtien isännät nykyään käyttävät latojia kohtaan, menee yli kaiken inhimillisyyden rajan, sillä suurempaa ihmisrääkkäystä kuin tämä, emme enää tapaa missään — ainakaan „sivistyneessä“ maailmassa. Työajalla ei ole minkäänlaista määrää, vaan tehdään sitä yöt, päivät. Toimittajat eivät lainkaan kiinnitä huomiotaan siihen, josko latojat ennättävät saada pienintäkään lepoa, vaan niinpian kuin käsikirjoitus on jätetty — olkoon sitä sitte kuinka paljo tahansa — on se ladottava, vaikka latojaraukka sortuisi paikalleen. Työaika vaihtelee 12—20:kin tuntiin, riippuen hra toimittajan omasta mukavuudesta.

Kun me tähän koetamme saada parannusta aikaan, niin katsoo Typografbladet tämän mahdottomaksi, vedoten m. m. meidän nykyisiin postioloihin sekä niihin taloudellisiin suhteisiin, jotka ovat yhdistettyinä sanomalehtiin niin pienessä maassa kuin meidän.

Eikö tämä ole pelkkää veruketta? Jos me vertaamme ulkolaisia olosuhteita, joissa sanomalehtiä painetaan sadoin tuhansin, joka johtuu painotuotannon halpuuteen, niin emme täällä toden totta ansaitsisi suolaa leipäämme. Samoin jos postiliike täällä olisi kuinka nurinpuolinen tahansa, niin olisi sanomalehtilatomot sen mukaan kidutuslaitoksia, joissa ihmisolentoja rääkätään ennenaikuiseen kuolemaan. Tämän työn rasittavaisuuksia ei tiedä eikä tunne mies, joka vuosikymmeniä itse on määrännyt oman työaikansa sekä mies, jonka oma työ on pelkkää leikintekoa tähän verrattuna. Kuitenkin on hän valmis ivaamaan tämän tariffin laatijoitten „vahvaa ruokahalua“ sekä heidän suurta „ammatintietämättömyyttä“.

Että se korotus, joka sanomalehden ylityöstä on asetettu, tosin tuntuneekin korkealta, emme tahdo kieltää. Vaan että tätä ei ainakaan ole tehty nylkemisen halusta, siitä olen varma. Sillä ainoa keino saavuttaaksemme sanomalehtilatojillekin kohtuudenmukainen ja inhimillisyyteen perustuva työaika, on juuri siinä, että me kohotamme ylityöprosentin siksi korkealle, että se esiintyisi jonkinlaisena rajana nykyistä rääkkäysjärjestelmää vastaan.

Kaiken hyvän lisäksi langettaa Typografbladet jo *etukäteen* „sivistyneen yleisön tuomion“ niskoillemme, „joka ei tule olemaan merkitystä vailla“.

Tässä kohden lehti luullakseni kylläkin on oikeassa. Sillä se luokka, jolta se jo etukäteen rukoilee apua, ei vielä koskaan ole kallistanut korvaansa työväen nöyrille pyynnöille. Päinvastoin on työväki itse organisatsiooninsa avulla ollut pakotettuna parantamaan asemaansa. Typografbladet tietää aivan hyvin että ne täällä ilmestyvät lehdet, joita työmiehet itse eivät toimita, edustavat yläluokkaa ja kapitalismia. Se „sivistynyt yleisö“, jolle he ovat syöttäneet tuota yksipuolisuuden mädännäisyyttä työväenasiassa, on siksi paatunutta, ettei meillä ainakaan siltä taholta ole odotettavissa suurtakaan moraalista kannatusta. Tämän me työmiehet jo entisistäkin kokemuksista tiedämme aivan hyvin.

*

Että tällä „sivistyneelle yleisölle“ osotetulla hätähuudolla jo on ollut vastakaikua, osottaa erään „Työnantajan“ kirjoitus Päivälehdessä n:o 161.

Hra työnantaja on kovin pahoillaan siitä „sivistyneen mielipiteen suosiosta“, jota „äskettäin“ on kirjaltajille osotettu. Tuomatta esiin minkäänlaisia päteviä esimerkkejä tariffiehdotuksen palkkamääritelmästä, koettaa hän kääntää „sivistyneen mielipiteen suosiota“ niistä pois, varoittaen noin vaan umpimähkään „suurta yleisöä“ siitä vaarasta joka muka uhkaa kirjallisuutta ja muita painotuotteita Suomessa, erittäinkin kaikkia maaseutulehtiä ja huokeahintaista sivistyskirjallisuutta.

Käyttäen kaikkia mahdollisia keinoja hyväkseen koettaa hän — omaa kehnoa moraaliansa kuvaavalla tavalla — saattaa lehden lukijoita siihen uskoon, että tämä muka tapahtuisi „äsken saavutetun mielipiteen“ kustannuksella. Jos tämä „suosio“ oli saavutettu ennen helmik. 22 p:ää 1898 jätän „mielipiteen“ ratkaistavaksi, sillä silloin alkoi tariffikomitea työnsä, puhumattakaan siitä, että ehdotus tähän tehtiin jo useita vuosia sitten.

Kuten mainitsin, mitä tulee latojan palkkoihin kirjallisuuden hintaan verraten, siitä ei työnantaja esitä minkäänlaisia selvityksiä.

Ottakaamme pari esimerkkiä.

Latoja suorittaa kaunokirjallisen työn, jossa on 400 sivua sekä kirjaa painetaan 5,000 kappaletta. Kirjan hinta on 5 markkaa, joka tekee yhteensä 25,000 markkaa. Latojan ansio ahkeralla työllä saattaa Helsingin hintaperusteiden mukaan kohota 6 markkaan päivältä tahi 1 m. 20 p:iä sivulta. Siis latojan palkka tästä työstä tekee 480 markkaa. Jos nyt laskemme muihin kustannuksiin noin kourakaupalla menevän 4,520 markkaa, niin jää tästä 20,000 markan puhdas voitto „sivistyneen yleisön“ taskuun, jonka „yleisön“ tällä kertaa muodostavat ihravatsainen kirjankustantaja sekä „sivistyneen mielipiteen suosima“ kirjailija. Jos latojan palkasta vähennetään 15 prosenttia, niin pyydän „sivistyneen yleisön“ laskemaan, missä määrin tämä alentaa kirjan hintaa.

Toinen esimerkki.

Työnantaja puhuu pienen liikkeen kannattavaisuudesta, sekä kysyy kuka tulee niitä uuden tariffin käytäntöön astuttua „ylläpitämään“. Todellakin myönnän että osa näitä pieniä liikkeitä ovat kovin kurjalla kannalla. Sillä jos ajattelemme, että tällaisesta liikkeestä kustannetaan n. k. sanomalehteä 3 kertaa viikossa 800:lle tilaajalle sekä vuotuinen tilaushinta on 3 markkaa, johonka lisätään muutama satanen ilmoituksista, niin on päivän selvää, ettei siitä ainakaan suuresti lihota. Jos „sivistynyt mielipide“ pakottaa latojia „ylläpitämään“ näitä painoja, niin saattaa pian käydä samoin, kuin mustalaisen hevosen, jota opetettiin elämään ilman ruokaa. Juuri kun tämä hevonen oli oppimaisillaan tuon kansallistaloutta hyödyttävän keinon, kuoli se — nälkään.

Tällaisten lehtien omistajat eivät lainkaan näy käsittävän sitä, että tuotanto riippuu menekistä, vaan perustetaan näitä lehtiä usein kaksi ja useampiakin samaan kaupunkiin. Pääasiallisina kirjoitusneuvoina ovat sakset, paitsi joskus, kun riidellään paikkakunnalle asetettavan pormestarin vaalista tahi mihin kohden kaupunkia on asetettava likaviemärin suu, käytetään tavallista kynääkin.

Parhaana keinona Työnantajan uhkaaman vaaran poistamiseksi tässä suhteessa ehdotan, että nämä yllämainitut kinastelijat sopivat keskenään ja lyövät ryysynsä yhteen, perustaen niille paikkakunnille ainoastaan yhden ja tuottavamman lehden, missä ei vielä ole tilaa useammalle. Silloin tulevat saksetkin vähemmin käytäntöön ja latojat saavat joskus „funttabullaakin“.

Olisihan minulla vielä paljon sanottavaa näistä „pikkuliikkeistä“, vaan jääköön siksi, kun tarvitaan.

*

Kirjoituksessa „Den nya tariffen“ on nimim. F. A. ottanut puheeksi tariffin. Kirjoittaja ei näy hyväksyvän sitä sellaisenaan. Pahimman kohdan löytää hän aksidenssitöitten kallistumisessa. Hänen mielestään „ei tilaajilta voi vaatia korkeampia hintoja aksidenssitöistä kuin mihin he ovat tottuneet, koska tästä tulevat yksinomaan työmiehet hyötymään“.

En voi käsittää, miksi hän puhuu juuri *aksidenssitöitten* kallistumisesta, sillä tariffissa nimenomaan mainitaan, että näistä töistä maksetaan tuntipalkka, joka luonnollisista syistä perustuu ehdotettuun *pohjahintaan*. Olisi ollut selvempää, että hän olisi jättänyt pois tällaisen kiertelemisen ja suoraan ilmoittanut ei hyväksyvänsä minkäänlaisia korotuksia nykyisissä palkoissa, „koska tästä tulee yksinomaan työmiehet hyötymään“. Tätä hän silminnähtävästi kuitenkin tarkoittaa.

Sitte puhuu hän tariffissa ehdotetusta rajoitetusta oppilasmäärästä. „Teoriassa“ asettuu hän puoltavalle kannalle, vaan „praktiikissa“ vastustavalle. Tätä perustaa hän sillä väitteellä, että „niin kauvan kuin maamme kirjaltajat juopottelevat, eivätkä kunnollisesti täytä velvollisuuksiaan, ei vaatimuksia saa asettaa liiaksi korkealle“.

Aivan oikein. Sitähän minäkin! Keinoista saatan vaan hiukan poiketa. Sillä niin kauvan kuin kirjaltajissa vallitsee tuo alituinen huoli huomisen päivän leivästä sekä niinkauvan kuin he saavat uhrata kaikki mahdolliset voimansa luonnottoman pitkään työpäivään, joista seurauksena on henkinen velttous, ei ole ihme, jos he sortuvat tuon kirotun alkoholimyrkyn ikeenalaisiksi. Annettakoon meille ensiksi kohtuullinen palkka ja normaalityöpäivä, niin olen varma että „praktiikki“ tulee osottamaan tämän parhaaksi keinoksi raittiusaatteen levittämiseksi kirjaltajistossa.

Mielipiteeni tukeeksi tahdon kiinnittää hra F. A:n huomiota erään paljon vaikuttavan englantilaisen raittiusmiehen sanoihin. Puhuessaan työväenoloista siellä mainitsee hän m. m.: „Jos minut pakotettaisiin tuohon kurjaan palkkaan sekä luonnottoman pitkään työpäivään, olen varma että rupeaisin juomaan“.

Sakeus.

Typografkonsten.

Nästan hvarje land och folk har sitt skilda arbetssätt och utförande såväl i yrkesarbete som konst. Man talar t. ex. med förkärlek om finsk konst och industri och man är stolt nog, då man blir observerad af den utländske konstkritikern eller yrkesmannen. Hvad är det som fröjdar vårt sinne, då vi höra talas om att den och den landsmannen eller det och det arbetet o. s. v. vunnit utlandets beundran? Jo, det är fosterlandskärlek! Konstnären tager hälst sina motiv från fosterlandet. Besjunger, målar, tecknar o. s. v. vår härliga natur, vår djurvärld, sjöar, skogar, växter m. m. Allt detta kunde äfven vi typografer komponera i våra accidenser. Nu plagiera vi endast tyska och svenska eller i allmänhet utlänska arbeten, men då kunde äfven vi börja tala om *ren finsk typografkonst*. Ett inhämskt stilgjuteri har startats och detta af typografer, hvilket bör betecknas såsom någonting

Föröken Förbundets Reservfond! ★

gynsamt för oss och vår konst. Må detta stilgjuteri taga till sin mission och sitt värksamhetsfält att befordra den finska typografkonsten, genom att gjuta och leverera grannläter m. m. tagna ur motiv från vårt eget land. T. ex. från djurvärlden eckorn och hufvuden samt andra foglar o. s. v. från växtriket exempelvis en granelle tallqvist med kottar o. s. v. samt andra passande motiv.

Reflekteras detta mitt i all enkelhet utvecklade förslag, så tror jag att inom en snar framtid såväl allmänheten som fackmannen kan vara nöjd med den inslagna riktningen af typografkonsten i Finland.

F. A.

Kirje Turusta.

Täältä ei ole pitkään aikaan näkynyt minkäänlaista kirjettä, vaan ainoastaan kokousreferaatteja. Sentähden päätin minä kykyni mukaan ryhtyä sellaista laatimaan.

Luulen, että me täällä Turussa jo vähitellen yhä enemmän ruvetaan huomaamaan yhteenliittymisen välttämättömyyden, päättäen siitä, kun Turun kirjapaino-osakeyhtiön kirjapainosta liittoon kuulumattomat kirjaltajat ovat ilmoittautuneet yhtyvänsä siihen. Samoin kuuluu olevan laita Uuden Auran kirjapainon — paitsi hra Gallaa, samainen josta Vaasan yhdist. referaatissa mainittiin viime Gutenbergissa. G. W. Wilénin painosta on myös näkynyt uusia jäseniä ilmoittautuvan. Minun tietääkseni ei sielläkään enään ole muuta kuin 4 miehistä kirjaltajaa lisäämässä n. k. pimeiden veikkojen lukumäärää.

Naisia ei osastossamme ole yhtään, vaikka niitäkin on täällä noin kymmenkunta, vaan ehkä heidänkin aikansa tulee kun silmät aukenevat. Noin sivumennen sanottuna kuuluu Åbo Tidningin painosta kaikki liittoon, lukuunottamatta — naisia. Kaiketi luulevat he, että naisia varten ei löydykään muuta liittoa kuin — avio-*liitto?* Suokaa anteeksi! Minä vain kysyn. Jos todellakin näin on asianlaita, niin tahtoisin heille huomauttaa, että tämähän suurimmaksi osaksi riippuu pelkästä — *onnesta.*

*

Yhdistyksemme kokouksessa huhtik. 16 p:nä oli käsiteltävänä m. m.: 3 jäsenen lähettämä kirjelmä, jossa ehdotettiin nykyisten epävakaisten olojen johdosta ryhdyttäväksi tarmokkaisiin toimiin liiton vararahaston kartuttamiseksi. Tulos oli, että lausuttiin toivomuksena jokaisen kirjaltajan luovuttavan ½ pros. tilissä vararahastoon. Ehdottajat saivat toimekseen panna listan kiertämään, johon kukin merkitsisi, kuinka paljon hän antaa tilissä. Jälkeenpäin lisättiin alkuperäistä ehdotusta siten, että pantiin vararahaston lisäksi myös satunnaismenojen rahasto. Nyt kun lista on kiertänyt joka painon, olen tilaisuudessa esittämään taulun, miten monta kussakin painossa on sitoutunut kuhunkin rahastoon ja kuinka paljosta.

Tulos on seuraavaa:

	Vararahastoon		Satunn. rahastoon	
	1/1 %	1/2 %	1/1 %	1/2 %
Wilenin painosta . . .	11	—	—	—
Osakeyhtiön painosta .	—	—	—	7
U. Auran painosta . . .	12	2	1	—
Å. T:n painosta	10	14	—	—
Yhteensä	33	16	1	7

Kuten nähdään, on merkitsijöitä yhteensä 57. Siis eivät kaikki nekään ole merkinneet, jotka kuuluvat liittoon. Mitä on tästä ajatteleminen? Kaiketi eivät he vielä ole käsittäneet asian tärkeyttä? Vaan onhan alku tehty ja tulos siksikin kaunis. Listassa näkyy mainittavan että keräys kestää tämän vuoden loppuun. Vaan minä toivoisin, että kun aika päättyy, niin tehtäisiin uusi sopimus heti ja se koko vuodeksi sekä paremmalla tuloksella. Ainakin siksi, että saataisiin vararahastomme 20,000 markan suuruiseksi. Se „on ainoa ponsi, millä saamme vaatimuksemme huomioon otetuiksi“, kirj. nimim. —i —n viime Gutenbergissa.

*

Meitä täällä — jos muuallakin — vaivaa tuo välinpitämättömyyden tauti ainakin mitä tulee ulkopuolella työpiiriä. Kerron siitä pari tapausta. Noin 5 vuotta sitten perustettiin yhdistykseen urheiluklubi. Säännöt laadittiin ja hyväksyttiin. Jäseniä ilmoittautui runsaasti. Klubille valittiin johtokunta ja muut virkailijat. Vaan siinäpä olikin kaikki. Kokouksista ei tullut mitään jäsenten poissaolon takia. Ja siten se jäi.

Nyt kevättalvella oli taas muutamilla jäsenillä halu ryhtyä perustamaan urheiluseuraa, joka on pitänytkin — ainakin perustavan kokouksensa vaan minun muistaakseni ei muuta. Kokouksessa valittiin 3 henkinen toimikunta alkupuuhiin, jotka kyllä kerran kutsuivat kokouksen yhdist. kokouksen jälkeen, vaan ajan niukkuus silloin esti sitä pitämästä. Miten sittemmin on käynyt, haluaisin tietää. En ainakaan muista kokousta sen jälkeen ilmoitetun pidettäväksi. Tahi varrotaanko talvea, joka ehkä paremmin innostuttaa kokoukseen saapumaan, kuin kesä. Jos niin on, eletään toivossa. Vaan en millään tavalla soisi että kävisi sen kuten edellisen klubin. Huvitoimikunta piti Juhannuksena toimeenpanna huvimatkan tahi jos se ei kävisi päinsä, ainakin jonkinlaiset keskinäiset huvit. Vaan niista ei tullut mitään. Syyksi ilmoitettiin ettei jäsenten kokouksista poissaolon takia voitu mitään päättää. — Ikävä kuulla, kipeä kärsiä.

Samoin tahtoo käydä yhdist. johtok. kokouksien kanssa ja väliin yhdist. kokouksienkin. — Koska tässä olen vähän niinkuin moittinut, niin lisään vielä vähän. Lipputoimikunta, nukkuuko sekin? Heräjä sinä joka makaat: Pois velttous ja välinpitämättömyys!

*

Piakkoin kun valitaan yhdistyksen edustajat liittokokoukseen, niin pyydän jäseniä huomauttaa, ettei millään tavalla valittaisi sellaisia, jotka ensin kokouksissa istuvat tuppisuina ja sitten vasta nurkissa pitävät aika rähinää kokouksen muka nurjista päätöksistä. Siinäkös tuodaan mielipiteitä esille, jotka joskus päättyvät pienillä käsikähmillä, kun sana ei riitä. Sellaisia ei pidä valita. Vaan niitä, jotka julkisesti uskaltavat sanoa mitä ajattelevat.

Tämä tähän. Toisten lisää, kun tarvitaan.

Naskali.

Helsingin Kirjaltajayhdistyksen Urheiluklubi

on saanut vastaanottaa komean uushopeaisen pokaalin eräiltä „Urheilun ystäviltä“ sillä ehdolla, että klubi panee sen kilpailtavaksi mainitun urheiluklubin jäsenten kesken seuraavain ohjeiden mukaan:

1) kilpailu pokaalista käsittää seuraavat eri kilpailut: keihään heittoa, kuulan työntöä, pituushyppyä ja pikajuoksua;

2) keihästä on heitettävä kolme heittoa kumpaisellakin kädellä, joista paras lasketaan; keihästä on heitettävä keskestä eikä päästä; satsin saa ottaa pitemmän eli lyhemmän, keihäs ei saa olla kevyempi kuin 800 grammaa;

3) kuulaa on työnnettävä kumpaisellakin kädellä kolme kertaa, joista paras lasketaan, 2 ½ metrin satsilla; kuulan paino noin 7 kiloa;

4) pituushyppyä hypätään kolme hyppyytä ilman satsilautaa, satsin saa ottaa kummalla jalalla tahansa;

5) pikajuoksua juostaan 100 metrin matkalla, kaksi aina kerrallaan;

6) pokaalista pääsee kilpailemaan kaikki Helsingissä työskentelevät 18 vuotta täyttäneet kirjaltajat, jotka kuuluvat H. K. Y:n Urheiluklubiin;

7) pokaalin tuleè voittaa sama voittaja kahtena kesänä peräkkäin, saadakseen sen omakseen;

8) joka pokaalin voittaa, säilyttäköön sen luonnaan seuraaviin kilpailuihin asti ja on hän oikeutettu kaiverruttamaan nimensä pokaalin reunaan;

9) tulokset kilpailuista lasketaan pisteiden mukaan;

10) voittaja, joka pokaalin on voittanut yhden kerran ja sitte paikkakunnalta poismuuton tähden ei voi kuulua H. K. Y:n Urheiluklubiin, olkoon oikeutettu puolustamaan pokaalia seuraavana kesänä Helsingissä;

11) palkintotuomareina tulisi olemaan H. K. Y:n Urheiluklubin johtokunta, ja

12) ensimmäinen kilpailu pidetään heinäkuun 30 p:nä 1899.

Toivomuksena lausuvat lahjoittajat että H. K. Y:n Urheiluklubi puolestaan pokaalikilpailun yhteydessä jakaisi kolme palkintoa, joista pokaalin voittaja saisi I:sen ja sitä seuraavat II:sen ja III:nen palkinnon.

Urheiluklubi kehoittaa siis jäseniään ottamaan osaa kilpailuun, samalla lausuen sulimmat kiitokset lahjan antajille.

Vapaita sanoja. Fria ord.

26 p:nä heinäkuuta tapahtuva äänestys.

Suomen Kirjaltajaliiton hallitus on liiton osastoille lähettänyt kiertokirjeen, Porin osaston tekemän ehdotuksen johdosta, että maamme kirjaltajat ryhtyisivät keräämään varoja rahastoksi niiden latojien auttamiseksi, jotka sattuvien sanomalehti-lakkautuksen takia joutuvat työttömiksi. Niinkuin tiedämme ehdottaa Porin osasto että rahojen keräys tähän rahastoon tapahtuisi vapaaehtoisesti, jotavastoin liittohallitus puoltaa pakollista 25 p:n lisämaksua kuukaudelta kultakin liiton jäseneltä. Samassa kiertokirjeessä ilmoittaa liittohallitus jo ryhtyneensä erityisiin toimenpiteisiin, jotka mielestämme ovat täysin hyväksyttäviä, tuon meille sivumennen sanoen yhtäkkiä ilmaantuneen itämaisen vaivan johdosta, samalla mainiten että tuohon rahastoon lahjoitusten kautta jo on kerääntynyt toistatuhatta markkaa (1,353).

Huolimatta siitä että viime aikoina jotkut sanomalehdet ovatkin joutuneet tuon vaivan uhriksi, on nykyään kuitenkin sekä latojilla että painajilla maassamme työtä yllin kyllin, jopa paikoin liiaksikin, niin että vaikka joku kymmenkunta joutuukin ilman, ilmestyy heti taas uutta sijaan. Ja tämä kiire ei suinkaan ole pidettävä minään hetkellisenä, sillä nykyään entistä suurempaan vauhtiin päässyt kansan sivistämistyö, joka aina yhä kasvaa, synnyttäen suuret määrät uutta kirjallisuutta on varmana takeena siitä että Suomen kirjaltajille riittää kylliksi työtä vielä pitkiksi ajoiksi. Eikä Suomen sisällisiä oloja suinkaan voida noin vaan tuota pikaa siksi muuttaa, ettei kirjallisuus saisi jokseenkin vapaasti kansaan levitä, sillä kansa tarvitsee sitä niinkuin jokapäiväistä leipää. — Ei siis mielestämme tämän johdosta suinkaan vielä ole syytä ryhtyä mihinkään *pakolliseen* liiton jäsenten veroitukseen, kuten liittohallitus ehdottaa. Huomattava on nim. että sangen suuri osa liiton jäseniä etenkin maaseudulla paljoksuvat jo nykyisiäkin maksuja, lausuen ettei siitä liitosta ole muuta kun vaan menoja, tarkemmin ajattelematta hiljaisen työn tulevaisuudessa tuottamaa hyötyä. Ja ilman tätä syntyy kaiketi läheisessä tulevaisuudessa muitakin mielestämme kiireellisempiä veroituksia, joten olisi vältettävä liiton jäsenten liikaa veroitusta, sillä meikäläiset ovat vielä yleensä haluttomia uhraamaan organisatsioonille, ja liiallinen pakkoveroitus, 25 p:iä sinne toinen tänne, saattaisi näin alkuaikoina vaikuttaa ehkäisevästi liiton kehitykseen etenkin pienempipalkkaisiin jäseniin nähden, sillä nämätkin ovat välttämättömästi säilytettävät riveissämme.

Mutta koska kysymyksessä oleva rahasto kuitenkin vastaisen varalle on tarpeellinen olemassa ja kun se jo kerran on hyvällä alulla, sekä kun ammaltiveljemme ulkomaillakin asemaamme likemmin tuntematta, ovat ryhtyneet tämän kasvattamiseen, niin ehdotan että liiton osastot tästä asiasta 26 p:nä heinäkuuta tapahtuvassa äänestyksessä, yhtyisivät Porin osaston ehdotukseen.

Politik.

Den nya tariffen.

I dessa dagar ha till afdelningarna sändts ett betänkande eller förslag till en gemensam aflöningstariff för hela landet.

Vid 450-års jubileifesten togs frågan om bildandet af ett typografförbund samt den gemensamma aflöningstariffen till tals. Den senare frågan besvarades redan då jakande, synnerligast af principaler och faktorer. Om själfva idén kan ju ej häller annat sägas än godt, ty en gemensam tariff kommer att hämma den osunda konkurrensen och göra prisen mera enhetliga.

Vid detaljgranskningen är den nya tariffen icke alldeles rättvis, billig och utarbetad efter normala lokalförhållanden å de olika orterna. Ej häller kan man fordra att kunderna begynna betala högre för sina accidensarbeten än de varit vana, synnerligast då det komme endast den ena parten — arbetarene — till godo.

Accidens-, tabell- och andra mindre arbeten böra nödvändigt ställas på en annan liberalare grund. Bestämningen öfver elevernas öfverarbetstid kan ej bestämmas utan att taga hänsyn till närings- och arbetareskyddslagen. Klassindelningen af städerna är ej häller alldeles rättvis, så till exempel äro lefnadsförhållandena i Wiborg och Tammerfors lika dyra som i H:fors. I Kristinestad och Gamla Karleby är det ungefär enahanda fallet. Jag anser att klasserna ej behöfde vara flere än tre. Priset på accidensarbetena är t. ex. i Wasa så lågt att det enligt den nya tariffen vore svårt att ens för kunderna uppgifva det nya priset ännu svårare att få den i sin helhet genomförd. För öfrigt är priset på tryckarbeten i Österbotten ganska lågt.

En bestämmelse som jag mycket gärna vore med om, är ett stadgadt antal elever å hvart tryckeri. Men huru månne det i praktiken gestalta sig med denna stadga. Jo, den går i teorin men ej i praktiken! Och hvarför ej? Jo, emedan den typografiska kåren ännu ej i sin helhet lärt att plikttroget sköta sitt arbete! Om tariffen blefve genomförd, finge arbetarne hvarje vecka aflöning. Huru månne måndagen å månget tryckeri, synnerligast i landsorten, gestalta sig? Tänken Eder ett tryckeri som har två utlärda och två elever. Konstförvandterna på vift, hvilket nu ofta händer, eleverna knoga för brinnkära lifvet, brytande både arbetareskyddslagar och tariffen. Nej det går ej. Först bör det

predikas moral, pliktkänsla, karaktäristik, manlighet m. m. dyl. för *flere* af våra ärade kolleger och kamrater innan *alla bestämmelserna* i den nya tariffen sökes genomföras.

Så länge vårt lands typografer „vifta“ och ej ordentligt sköta sin pligt bör ej fordringarna ställas för stora.

F. A.

Historik öfver Nya Pressens tryckeri.

III.

Då firman Weilin et Göös för några år sedan införde s. k. värkstadsregler i sitt fabrik, väckte det en allmän opposition bland typograferna, ja man klandrade skarpt öfver den stränghet, som användes gentemot arbetarne, särskildt gälde detta ankomsttiden. Bland klandrarne var också Nya Pressens faktor. Han gjorde det både i sin tidning och eljes när hälst det blef tal därom. Därför var det också med en viss förvåning, för att inte säga förbittring, som liknande regler emottogs till användning hos tidningen Nya Pressens sättare, hvilka här, i likhet med hvad fallet plär vara å alla morgontidningar, arbeta på obestämd tid. För att bättre kontrollera sättarnes nedkomsttid och när manuskriptet ankom, samt sist när formarne blefvo färdiga, infördes s. k. kontrollböcker, uti hvilka sättarne skulle skrifva upp, när de på kvällen anlände till tryckeriet, samt huru länge dessa på natten fingo vänta på manuskript, ehuru det, besynnerligt nog, inte betalades något för väntningen. Dessa böcker infördes, såsom det hette, för att faktorn bättre skulle kunna uppvisa exakta siffror, huru arbetsordningen försiggår, ty härtills hade redaktionen alltid, då tidningen blef sent färdig, skjutit skulden på tryckeriet, och för att bevisa motsatsen, anhöll faktorn att personalen godhetsfullt ville åtaga sig detta besvär, hvilket äfven vore ett frivilligt arbete och skulle endast tillämpas tillsvidare. Personalen tillmötesgick också denna anhållan, hvilken af densamma betraktades såsom en icke behjärtansvärd sak och på det att den oskyldige icke skulle behöfva lida för den skyldige. Så fortgick en tid. Personalen hade utsett fyra personer inom sig, för att sköta denna kontrollbok. Men då ingen ändring inträffade uti kontrolleringen, ansågo dessa personer det vara för mycket arbete för dessa, att allena sköta om detta förtroendeuppdrag, hvarför en anhållan gjordes, att antingen alla eller ingen skulle sköta om densamma, och då personalen icke godvilligt ville dela med de redan valda „förtroendemännen“, sträjkade dessa senare, ity att de en vacker dag läto bli att skrifva i kontrollboken, hvaraf följde en extra uppsträckning i form af ovett i långa banor. Men då dessa fyra höllo envist på, att ingen eller alla skulle bära samma tunga, emanerade faktorn en ny förordning, enligt hvilken hela personalen i tur och ordning anbefaldes att sköta om sagda böcker. Här återstod således intet annat att göra än att foga sig i omständigheterna. Så fortgick åter en tid, under hvilken den ena sättaren efter den andra började flytta bort till andra tryckerier, för att sålunda slippa vidare bråk. Då tryckeriet hade ett godt namn om sig, var det i början ingen svårighet, att erhålla nya sättare. Men dessa ville icke utan vidare foga sig i dylika anordningar, då de hade blifvit vana att arbeta under andra förhållanden, hvarför dessa började opponera sig mot alla, som de ansågo, orättvisa fördelningar, som existerade å tryckeriet och efter moget öfvervägande beslöts, att en skriftlig anhållan om böckernas afskaffande skulle göras hos faktorn. För att realisera planen uppsattes en skrifvelse, i hvilken hvarje sättare tecknade sitt namn och hvilken inlämnades till faktorn. I skrifvelsen anhöllo sättarepersonalen, att böckerna, enligt deras förmenande voro onödiga, ty manuskriptet sändes utaf redaktionen ändå, när den ville, hvarför en kontrollör är onödig och dessutom ren ekonomisk förlust för sättarne, såsom varande på beräkning och dessa ingen som hälst ersättning erhöllo härför. Dessutom inträffade det mången gång, att den sättare, som var i turen att sköta om kontrollboken, var utan arbete redan kl. 1, men detta oaktadt var tvungen att vänta tills formarne blefvo färdiga, för att teckna detta i boken, men icke hade rättighet att aflägsna sig förrän allt var klart. En vädjan i denna riktning måste af hvarje rättänkande människa anses såsom berättigad. Men faktorn å tryckeriet var utaf en annan mening, ty *ordning* måste det vara å det tryckeri, hvars faktor han var, hvad anginge det honom, om sättarne väntade eller icke, personalen var endast missnöjd, som vanligt, och ville endast pocka onödigt och den, som inte var nöjd, fick söka sig en annan plats. Likaså var förhållandet en annan gång, då personalen anhöll hos faktorn, att denne ville hos redaktionen anhålla, att korrekturläsarne måtte åläggas att tidigare på natten än kl. 2, som nu varit fallet infinna sig på byrån, för att läsa korrektur, på det sättarne skulle slippa tidigare hem. På denna begäran erhölls ett ungefär liknande svar som på den förstnämnda, men dessutom med det tillägg att dessa — korrekturläsarne — vore arbetsgifvare och för den skull finge göra huru de behagade. Det var därför intet under, att sättarne begagnade tillfället, då nu plats blef ledig på Hufvudstadsbladet, flyttade dit, till icke ringa förargelse för Nya Pressens faktor, hvilken undrade hvarför dessa flyttade, då de hade bra nog här!

Hvad är det som framtvungit arbetareorganisationen?

(Efter „Typ. Meddelelser“.)

Det är med ett ord frikonkurrens-systemet, detta system, som skapat en samfundsordning, under hvilken den ena människans död är den andres bröd.

Detta samfund, där den starkare underkufvar den svagare, där den hänsynslösa karaktären trampar den hänsynsfulla under fötterna.

Detta samfund, som vill lära oss vara förnöjda om vi än ha det aldrig så uselt, då vi därigenom ha så mycket lättare för att bli praktiserade in i himlen.

Detta samfund, där vetenskapsmän, konstens utöfvare och de som utföra ett sträfsamt samfundsnyttigt arbete, måste taga af sig hatten för mannen med pänningpåsen.

Detta samfund, som känner så få förpligtelser mot den utslitna åldringen, den fattiga enkan, krymplingen och den arbetslöse, och som kastar tusenden på gatan i sitt pänningraseri.

Detta samfund, som föraktar den fattige, ärlige arbetaren, men höjer äfventyraren till ärans tinnar.

Detta samfund är det, som har skapat arbetareorganisationerna.

Typografen för 150 år sedan.

(Ur Kalmartidningen „Barometern“.)

En „Boktryckerie Gesäll“ för halftannat sekel sedan var af helt annan ull än en typograf så här på nittonde århundradets aftonkrök. Betrakta, du klassmedvetne fackföreningsmedlem, den konturteckning af din föregångares yrkeslif, jag här kastar fram, betrakta den, och inse sanningen af den gamla klassiska versen: *„tempora mutantur et nos mutamur in illis“*.

*

För att kunna antagas som lärling — „Gåsse“ — vid ett 1700-talets tryckeri, måste man hafva *catechismus* på sina fem fingrar och så „åtminstone väl kunna läsa Svenska och Latin, skrifvet och tryckt“. Innan pojken blef fast antagen, måste han dock gå minst en månad på prof, „at thes naturlige böjelse therigenom må kunna utrönas“.

Sen han väl fått sitt antagningsbevis, hölls han i tukt och herrans förmaning. Gudfruktigt, stilla och lydigt skulle han sig förhålla och aldrig gå „af huset utan thes *Patrons* lof och minne: vacktandes sig för misstänkte ställen och Sällskaper“. Vek han någon gång af dygdens väg, kom „Boktryckeri-*Patronen* själf“ eller en person, som denne därtill förordnat, med mäster Erik och gaf behörig husaga. Om en „Gåsse“ förföll „till snatteri, liderlighet eller annan försummelse och motvilja“ och „Patron“ menade husaga icke verka tillräckligt, så kunde han rent af — endast efter Boktryckeri-Societetens pröfvande — öfverlämna honom till de allmänna arbetshusen att där lära sig mores.

Förhöll sig gossen sedigt och fromt och knogade på i sitt anletes svett, fick han omsider lärlingsåren på ryggen. Dessa voro allt efter omständigheterna 8, 7, 6 år, „kunnandes likväl the, som af mognare ålder äre“, slippa med 5 à 4. Då hade han att lämna sitt gesällprof, sin orlofssedel och bevis om framsteg i kristendomen till „Societeten“. Vardt han nu funnen god, blef han „lösgifven“ mot en afgift af sex daler silfvermynt till societetens kassa — men med gesällbrefvet fick anstå ännu ett år, under hvilket han skulle visa sig värdig den ära, som väntade.

Den färske gesällen skulle nu „bestå sina *Camerater* Åtta Daler S:mt“. Men lade han till ett enda runnstycke, fick han böta två gånger så mycket och fyra daler till. Samma påföljd blef det, om han firade sin frihetsgryning med ett litet extra kolifej för sina vänner. Genom dessa i lagen införda bestämmelser, skulle alla „Cornutskaper, Postulater, Depositioner, Välkommor, Ceremonier, och flere sjelftagna och ogrundade, samt till själfsvålds och skulds åsamkande tjenande sedvanor“ hindras. Och „at en slik fåfänga anställa eller bevista“ förbjöds rent af mot böter af „Femtio daler s:mt“.

Före 1752, då högtsalig kung Adolph Friedrich utfärdade sin boktryckeriförordning, utgjorde „efter he Tyskes method“ gesällens profår ett så kalladt *cornut*-år, och han sjelf kallades *sornut* (behornad). Året om skulle han vid sin kast stå klädd i en anskrämlig mössa, på hvilken ett par horn voro fästa, „til et skräckeligit vijdunder för alle“. Först när han gnott ihop så mycket, att han kunde gifva gesällerna och sin patron „et Tractamente“, blef han under en mängd för honom sjelf skymfliga ceremonier, där hugg och slag icke sparades, för „gerichtig Gesäll“ förklarad. Det kalaset var en dyr historia — gick gemenligen till 600 daler kopparmynt.

Den frihet, den nu fullfärdige „Boktryckerie-Gesällen“ vann, var just inte stor. Han stod fortfarande under sin patrons husbondevälde och kunde ibland få smaka käppen. I lagen var stadgadt, att eftersom han idkade fri konst och dagligen umgicks med böcker och skrifter, så borde han ock billigt föregå andra i goda seder och ärbart lefverne. Öfversitteri gent emot kamraterna fick inte förekomma, och skröt han öfver sin egen „metod“, nedsättande andras, kostade det honom 10 blanka silverdaler i böter. Böter voro stadgade för alla möjliga förseelser. Undandrog han sig ett af patronen ålagt arbete“: Try Daler S:mts vite“. Lånte han ut eller bortbytte stilar, svärta eller andra tryckerirekvisita: 20 dalers pligt. Gaf han sig af på olaga tid — de laga voro 14 dagar före påsk och 14 före Michaelis —: 5 daler s:mt i bot och skadans ersättande, förutom hämtning af ländsman eller fiskal. Nekade han att handleda en lärling: „Try daler i bot första gången och sedan dubbelt. Tyckte han honom en stor fårskalle och „af ondsko eller vrångt sinne“ gaf honom en surfving: samma påföljd.

„All oordentlighet af frimåndag, spatseregång, själfvilligt tidens förspillande“, allt onödigt springande på andra tryckerier under arbetsdagen var strängeligen förbjudet vid vite af 3 daler smt med „beten i taket“ för upprepade förseelser. Samma belopp hade man att punga ut med, om man rök ihop inne på tryckeriet — och billigare blef det inte, om det stannade bara vid ovettiga ord.

Hade gesällen i sin patrons hus „kammare och säng“, så tilläts honom på inga vilkor att vara ute och gaska sent om kvällarne. Under sommarmånaderna skulle han vara hemma senast kl. 10, under den mörka årstiden kl. 9. Försummade han sig härutinnan, var det två dalers pligt första och andra gången, dubbelt upp sedermera. Värre blef det, om han vid hemkomsten började larma med portklappen eller föra oväsen uppe i sitt rum. Då drabbade honom en tillägsbot af 4 daler och säker utsigt att få ett kok smörj af patronen dagen efter.

För att patronen och societeten skulle riktigt veta, hvar de hade sina pappenheimare, tillsattes särskilda män, „hvilke upå Embetes vägnar, Tryckeriarbetarnas förhållande efterfråga, och när så tarfvas, påtala, eller och, att therom tillika anmoda Stads Fiscalerne, eller något annat verks ombud“.

En ersättning för så mycken frihetskränkning hade gesällerna däri, att de voro befriade från tvångsvärfning och krigstjenst — naturligtvis till patronernas favör.

Att arbetarna inte skulle kunna komma samman och bilda upproriska fackföreningar med bjudande tariffer, derför sörjde den kloka lagbestämmelsen, att „allmänna sammankomster, emellan Gesellerna, vare aldeles förbudne, vid Tijo Daler S:mts vite för hvar och en, som sig vid en sådan sammankomst infunnit“.

Hvi läten I den paragrafen ur lagens bok struken varda, I sena tiders „Boktryckeri-Patroner“?

Coco.

Typoradiografia

on erään uuden keksinnön nimenä, josta D. A. Buchdr.-Zeit. kertoo:

„T:ri Friedrich Strange Kolle väittää keksineensä keinon monistaa painatuksia Röntgensäteitten avulla. Keksintö poistaa latomisen kustannuksineen, painamisaika vähenee ja työ tapahtuu tekijän tietämättä sisältöä, siis hallituksille erittäin arvokas salaisia töitä varten.

Monistettava työ pitää olla joko kirjoitettu läpinäkymättömällä läkillä tai painettu paksulla painomusteella. Se pingotetaan tarkoitusta varten prepareeratulle paperille, jota asetetaan päällekkäin noin 100 kpl. pakkoihin („Sensoblock“), jotka asetetaan säteitten vaikutusten alaisiksi.

Kymmenen sekuntia on riittävä aika tällaisen pakan „painamiseen“. T:ri Kolle sanoo, että 20 „sensoblockia“ yhtaikaa voi asettaa sädetorven vaikutettaviksi. Täten voisi, jos joka pakassa olisi vain 50 arkkia, jokaisella käytännössä olevalla torvella „painaa“ 6,000 kpl. minuutissa.

T:ri Kolle laskee valmistuskustannukset y. m. ei nousevan korkeiksi, ja väittää että 10 miestä 8 tunnin työpäivänä voivat valmistaa 7,500,000 jäljennöstä. Preparearattu paperi tulisi suuremman käytäntönsä johdosta halpenemaan. Keksijä toivoo keksinnölleen suurta menestystä ei ainoastaan tieteellisissä, vaan kaikissa muissakin piireissä, ja odottaa sen yleistä käytäntöönottamista“.

Liiton alalta. Från förbundsområdet.

— ***Kirjaltajain yhdistyksen*** kuukausikokouksessa v. k. 20 p:nä oli esillä seuraavat asiat:

Liittohallituksen laatimaa palkkaustariffiehdotusta vertaamalla Helsingin kirjaltajayhdistyksen ehdotuksen kanssa tarkastettiin 25 §:lään asti, josta alkaen päätettiin tarkastusta ylimääräisessä kokouksessa jatkaa.

Ehdokkaiksi tulevaan liittokokoukseen asetettiin hrat Skogster, Tötterman, Taipale, Kalenius, K. Kajander, Mustonen, Drockila, Roine, Beckman, A. Henriksson, Frimodig, Hoimela. A. L. Nyman, J. Holmberg ja J. H. Forsström.

Vararahaston kartuttamista koskevan kysymyksen pohjusti hra Stampell, ehdottaen siihen 1 markan kuukausimaksua. Kun ei voitu pakollisuudesta sopia, päätettiin lopullisesti vaan liittohallitukselle esittää, että se kaikkia osastoja maassa kehoittaisi mainittua rahastoa vapaaehtoisilla antimilla kartuttamaan.

Ammattiyhdistysten keskuskomitean esitys yläja alaluokan keskeisen kokouksen pitämisasia pantiin pöydälle.

Tanskan työsulun kautta työttömiksi joutuneiden työmiesten avustamista koskevan kysymyksen suhteen yhdistys päätti omasta puolestaan ryhtyä avunkeräykseen tanskalaisten työmiesten hyväksi. Samalla esitettiin että liittohallitus kehottaisi muitakin maassa löytyviä kirjaltajaosastoja samallaiseen avunkeräykseen keskuudessaan ryhtymään.

— ***Vaasa.*** Vaasan kirjaltajayhdistyksen ylim. kokouksessa kesäk. 9 p:nä päätettiin yhdistyksen puolesta lähettää Toimittaja hra Ansaalle kirjallinen paheksuminen hänen menettelystään erästä työntekijäänsä kohtaan. Päätös oli yksimielinen. Läsnä 15 jäsentä.

Samassa kokouksessa keskusteltiin ja päätettiin 18 p:nä pidettävien arpajaisten ja kansanhuvien ohjelmasta y. m. asiaan kuuluvista seikoista.

Kuukausikokouksessa kesäk. 11 p:nä ilmoitti puheenjohtaja että viime ylim. kokouksessa lähetettäväksi päätetystä kirjelmästä oli eräs asian esilletuojista tahtonut nimensä poistettavaksi, ja että siitä syystä ei mainittu kirjoitus vielä ollut perille lähetetty. Useat kokouksen jäsenistä lausuivat tämän johdosta moitteensa, ja asiasta keskusteltua tuli yksimieliseksi päätökseksi että ennen päätetty kirjoitus lähetetään perille asianilmoittajain nimet siitä ensin pois karsittua.

Esitettiin liittohallituksen lähettämä tariffiehdotus ja kirjelmä koskeva satunnaisten menojen rahastoa, joista kummastakin keskustellaan tarkemmin ja päätetään seuraavassa kokouksessa.

Liiton ensim. kokoukseen elok. 17—19 p:nä päätettiin täkäl. yhdistyksen puolesta lähettää 2 edustajaa. Ehdokkaiksi seuraavaan kokoukseen, jolloin vaali tapahtuu, esitettiin hrat E. Berg ja Hj. Huima. — Kokouksessa oli läsnä parikymmentä jäsentä ja keskustelu vilkasta.

— ***Kristinestad.*** Vid mötet den 21 juni utsågs typografen *Frans Ahlroos* till representant för afdelningen vid 1:sta finska typografförbunds möte.

Till sekreterare i afdelningen valdes i stället för hr O. Cederholm, som flyttar från orten, typografen *Oscar Nyström*.

Granskandet af den nya tariffen bordlades.

F. A.

Tiedonanto.

Kaikki Gutenbergiin aiotut niin suomalaiset kuin ruotsalaiset kirjoitukset ovat tästä lähtien osoitettavat O. A. Nyman'ille, Ruoholahdenkatu 10.

Toimitus.

Uutisia. Notiser.

— ***Arbetsinställelsen i Danmark.*** Som bekant, pågår det för närvarande en våldsam kamp mellan kapitalister och arbetare i Danmark. Hela den organiserade kapitalmakten har föresatt sig att på det nedrigaste sätt underkufva arbetareorganisationerna. 40,000 arbetare äro utestängda från sina arbetsplatser, med sina familjer utgörande 100,000 personer, hvilka äro prisgifna svält och underkastelse. Arbetarnes heligaste rätt, föreningsrätt, vill dessa herrar trampa under sina fötter. Alla förut gjorda öfverenskommelser äro förbrutna. Detta tyrannivälde ligger i ett hundratal kapitalisters händer. Allmänt erkännes, att arbetarne gjort allt, för att på det humanaste sätt hindra dessa våldsamheter, men utan resultat. Som det säkraste bevis på arbetarnes sätt må framhållas, att den del af den danska allmänheten, som förut visat sig likgiltig för arbetarerörelsen, har i denna fråga tagit arbetarne i försvar. Bl. a. ha 58 af de danska presterna lagt in gemensam protest mot de danske arbetsgifvarnes förfarande. I särskilda länders arbetarekorporationer insamlas bidrag till de blottställde danske bröderne. Äfven har den finska arbetaren — däri typograferna inberäknade — framburit sin ringa skärf till nödens afhjälpande.

Då denna kamp helt och hållet grundar sig på det orätta hos arbetsgifvarne, är att hoppas, att arbetarne komma att med seger gå ur striden, hvilken seger tillika är en seger för arbetareorganisationen i allmänhet. Goda tecken häntyda redan däruppå; ty denna skiljedomstol, som arbetsgifvarne och arbetarne ha sammansatt, har gifvit sitt enstämmiga utlåtande, hvilket tager arbetarne i försvar.

— ***Typograferne i Joensuu*** ha anslutit sig som afdelning i förbundet. När månne typograferne i Lovisa följa exemplet, hvilket sedan mars månad ha varit påtänkt därstädes?

— ***Lustfärd*** till Bockholmen anställes af typografernes förening härstädes söndagen den 16 juli. Föreningens sportklubb anställer vid samma tillfälle åtskilliga täflingar, och har ej heller festbestyrelsen besparat sina krafter för att få nöjet på holmen möjligast angenämt. Programmet kommer att innehålla allehanda trefligheter, hvarom framdeles närmare genom cirkulär tillkännagifvas. Ångbåten „Särla“ afgår från Sandvikshamnen kl. 9, 11 f. m. och 1 p. d. samt återvänder kl. 5, 7 och 9 på kvällen. Lustfärden anställes allenast för typografer och deras bekanta, hvarför talrikt deltagande önskas. God restauration medföljer.

— ***Tidningarna och indragningsmakten.*** Vid censurkomiténs sammanträde d. 1 juli fattades beslut om tidningen *Haminan Sanomats* indragning för alltid. Beslutet erfordrar dock generalguvernörens stadfästelse.

Nämnda komité har äfven föreslagit indragning af Uusi Suometar på två och Päivälehti på en månad, men har detta icke stadfästs af h. ex. generalguvernören, som efter att ha tagit del af prokuratorns uppfattning, låtit frågan „tills vidare förfalla“.

Däremot komma *Tammerfors Nyheter* och *Vasa Nyheter* att indragas på en månad samt *Kotka Nyheter* på två månader, enär h. ex. generalguvernören, hvad dessa tidningar beträffar, godkänt censurkomiténs förslag, hvarjämte ett flertal tidningar, däribland Hufvudstadsbladet, komma att tilldelas varning.

— ***Kuollut.*** *) V. toukok. 1 p. vaipui kuolon uneen Jyväskylässä pitemmän aikaa keuhkotautia sairastettuaan kirjaltaja *Väinö Alexander Kastren* 27 v. ikäisenä. Vainaja suoritti oppinsa Jyväslän kirjapainossa, jossa sittemmin työskenteli jonkun aikaa taiturina, kunnes arvan kautta joutui vakinaiseen sotapalvelukseen, jonka suoritettuaan hän siirtyi tänne Helsinkiin. Työskenneltyään täällä noin parisen vuotta, muutti hän takasin kotikaupunkiinsa Jyväskylään, jossa työskenteli toiminimi K. J. Gumeruksen kirjapainossa siksi, kunnes tämä ammattiamme seuraava tauti tempasi hänet sairasvuoteelle ja lopetti hänen elämänsä. Vainajaa suree lähinnä ijäkäs äiti y. m. sukulaisia ja tuttavia. — Haudalle laskettiin seppele työtovereilta.

Kl. H.

*) Tämä uutinen jäi erehdyksestä pois viime numerosta.

Toim.

— ***Faktoriksi*** U. W. Ungrenin kirjapainoon Vaasassa muutti täältä v. k. 15 p:nä Suomalaisen kirjall. seuran painosta latoja *Emil Moilanen*.

— ***Johtajaksi*** hra J. Rooppanan (ent. Barckin) kirjapainoon Oulussa on otettu hra F. Lepistö Bergdahlin kirjapainosta Oulusta.

Hra Rooppana antaa heinäk. 1 p:stä ulos painostaan „Kaleva“ nimisen 6:si päiväisen lehden.

— ***Huviretken Pukkisaarelle*** toimeenpanee täkäl. kirjaltajayhdistys sunnuntaina heinäk. 16 p:nä. Yhd. Urheiluklubi toimeenpanee samassa tilaisuudessa useita kilpailuja, eikä ole juhlatoimikuntakaan, jonka sivumennen sanoen „näinä aikoina“ on ollut työskenteleminen hyvin vaikeissa oloissa, säästänyt vaivojaan saadaksensa olon saarella niin hupaisaksi kuin mahdollista. Ohjelma tulee sisältämään kaikenlaista „lystiä“, joita kuitenkaan „tilan ahtauden“ vuoksi ei käy luetteleminen. Aikanaan siitä kyllä kiertokirjeillä ilmoitetaan. Höyrylaiva „Särla“ välittää liikettä, ja lähtee Hietalahden satamasta klo 9, 11 a. p. ja 1 i. p. sekä palaa takaisin klo 5, 7 ja 9 i. p. Huviretki toimeenpannaan ainoastaan kirjaltajia ja heidän tuttaviaan varten, jotenka toivotaan lukuisaa osanottoa. Hyvä ravintola on mukana.

— ***Välinpitämättömyyttä*** toimissa osottaa se, kun Oulun osasto oli toukokuun 14 p:nä pitämässään kokouksessa päättänyt kuulustella liittohallitusta tariffiehdotusta koskevassa kysymyksessä, niin oli tämä kirje päivättynä vasta s. k. 28 p:nä sekä saapui vihdoin perille 4 p:nä kesäkuuta. Siis 3 viikkoa yllämainitun kokouksen jälkeen. Tällaisia epäkohtia olisi vastaisuudessa vältettävä, sillä ne ovat omiaan synnyttämään ikäviä erehdyksiä sekä hankaluuksia meidän yhteisissä toiminnoissamme.

— ***Kunnianosoitus työtoverille.*** Kesäk. 15 päivänä oli Vaasan Kirjaltajayhdistyksellä perheiltama sen johdosta että yhdistyksen ent. puheenjohtaja ja monivuotinen johtok. jäsen herra J. E. Enqvist oli ilmoittanut muuttavansa paikkakunnalta. Tilaisuudessa puhui kunniavieraalle yhdistyksen nyk. puheenjohtaja Hj. Huima, lausuen m. m. että yhdistyksen suoranainen velvollisuus on lausua tunnustuksensa jäsentensä toiminnasta yhdist. tarkoitusperän saavuttamisessa. Samalla kun esille toi yhdistyksen kiitollisuuden hra Enqvistille monivuotisesta työstä yhdistyksen hyväksi ja lausui ne kaipuun tunteet mitä yhdistys eronhetkellä tunsi, antoi hän kunniavieraalle muistoksi sievän kirjoitustelineen, johon oli piirretty: „J. E. Enqvist'ille muistoksi Vaasan Kirjaltajayhdistykseltä $18^{15}/_{5}99$.“ Vielä puhui kunniavieraalle kirjaltaja E. Berg, huomauttaen yhteistyön merkitystä ja toivoen että hra Enqvist edelleenkin yhtä reippaasti tekisi työtä kirjaltajakunnan vaurastuttamiseksi. — Puheisiin vastasi hra Enqvist kiittäen mielestään ansaitsemattomasta lahjasta sekä toivoen yhdistykselle ja sen jäsenille edeskinpäin intoa asiansa ajamisessa. Teetä juoden ja pakinoiden sekä väliin lauluksi pistäen kului ilta hauskasti myöhään yöhön.

— ***Arpajaiset ja kansanhuvit*** oli Vaasan Kirjaltajayhdistys hommanut kesäk. 18 p:ksi. Kauniin ilman ja hauskan ohjelman houkuttelemina oli yleisöä tilaisuuteen kertynyt pariin tuhanteen. Voittoja arpajaisissa oli 700, niiden joukossa kauniita ja arvokkaitakin, m. m. kaksi neulomakonetta, piironki peileineen, seinäkelloregulaattori y. m. sekä yhdistyksen ompeluseuran koko talviset aistikkaasti valmistetut käsityöt. — Bruttotulo 2,413: 35, josta jäänee puhtaaksi voitoksi 2,000 markan paikoille.

— ***Arbetstidens längd.*** Om arbetstidens längd för kropsarbetare i särskilda länder har Arbetaresekretariatet i Schweiz offentliggjort en öfversigt. Däraf framgår att den kortaste arbetstiden är rådande i de Förenta staterna och Australien. Den amerikanska unionsregeringen t. ex. har för sina arbetare infört 8 timmars arbetsdag öfverallt. Likaledes har många privata arbetsgifvare infört 8 timmars arbetsdag.

Kirjelaatikko. Breflåda.

Politik. Varovaisuuden pakottamana emme voi julkaista kirjoitusta. Kiitos lupauksesta!

Toimitus.

Helsingissä 1899.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.